

Projectplan 2019 en 2020

KD-2019-077 Risico gewasbeschermingsmiddelen in mest (BO-43-011.01-022)

Algemene informatie

Projectleider: 10.2.e
E-mail: 10.2.e@wur.nl
Instituut: Wageningen Environmental Research

Financiële looptijd: 01-jan-2019 / 31-dec-2019
Beoogde einddatum: 31-dec-2020
Zichtbaar op KennisOnline?: Ja

Thema contactpersonen LNV SKI

10.2.e

Intro en Samenvatting voor KennisOnline

Intro

Buijs en Samwel-Manting (2019) hebben een rapport geschreven over de mogelijke relatie tussen pesticiden in mest en de afname van weidevogels. WUR en Ctgb hebben geconcludeerd dat het rapport methodologisch niet goed is onderbouwd om de relatie tussen pesticiden in mest en de afname van weidevogels aan te tonen. In dit project wordt een aantal aspecten uit het rapport nader uitgediept.

Samenvatting

Aan de Tweede Kamer is gemeld dat zowel WUR als Ctgb aangeven dat het onderzoek van Buijs en Samwel-Manting (2019) wel een signaal afgeeft dat mogelijk nader onderzoek wenselijk is. De blootstelling aan bestrijdingsmiddelen via (kracht)voer en mest, en de negatieve effecten op voedsel van weidevogels (o.a. insecten en wormen) zou inderdaad een blinde vlek in onze noties voor ontwikkeling weidevogels kunnen zijn. Het onderzoek heeft een belangrijke signalerende betekenis: bestrijdingsmiddelen verspreiden zich vanuit bedrijven, o.a. via aankoop krachtvoer en gebruik van vliegenverdelgers in de stal, niet alleen binnen gangbare maar ook binnen biologische bedrijven. Daarnaast komen diverse antiparasitaire diergeneesmiddelen in de mest terecht. Het rapport is echter van onvoldoende kwaliteit om aan te tonen dat gemeten concentraties stoffen een risico vormen voor mest- en bodemleven en om de geschetste causale relaties te onderbouwen. In dit project worden de gerapporteerde concentraties in het rapport aan risicogrenzen voor bodem- en mest-organismen getoetst ten einde de claim van risico's beter in kaart te brengen, wordt de mengseltoxiciteit van de door Buijs en Manting (2019) aangetroffen concentraties stoffen bepaald, en wordt een nadere analyse van de mogelijke bronnen en aanvoerroutes van de aangetroffen stoffen uitgevoerd.

Vraagstelling

Achtergrond / Context

Buijs en Samwel-Manting (2019) hebben een rapport geschreven over de mogelijke relatie tussen pesticiden in mest en de afname van weidevogels. WUR en Ctgb hebben geconcludeerd dat het rapport methodologisch niet goed is onderbouwd om de relatie tussen pesticiden in mest en de afname van weidevogels aan te tonen. Aan de Tweede Kamer is gemeld dat zowel WUR als Ctgb aangeven dat het onderzoek wel een signaal afgeeft dat mogelijk nader onderzoek wenselijk is.

Naar aanleiding van het gesprek hierover van donderdag 5 september jl. met 10.2.e (LNV), 10.2.e (Ctgb), 10.2.e (Ctgb) en 10.2.e (WUR) is er aan WUR gevraagd om een nadere analyse uit te voeren.

Projectplan 2019 en 2020

Probleemstelling

De auteurs van het rapport hebben een belangwekkend vraagstuk op tafel gelegd dat tot nu toe weinig aandacht heeft gekregen. De blootstelling aan bestrijdingsmiddelen via (kracht)voer en mest, en de negatieve effecten op voedsel van weidevogels (o.a. insecten en wormen) zou inderdaad een blinde vlek in onze noties voor ontwikkeling weidevogels kunnen zijn. Het onderzoek heeft een belangrijke signalerende betekenis: bestrijdingsmiddelen verspreiden zich vanuit bedrijven, o.a. via aankoop krachtvoer en gebruik van vliegenverdelgers in de stal, niet alleen binnen gangbare maar ook binnen biologische bedrijven. Daarnaast komen diverse antiparasitaire diergeneesmiddelen in de mest terecht. Het rapport is echter van onvoldoende kwaliteit om aan te tonen dat gemeten concentraties stoffen een risico vormen voor mest- en bodemleven en om de geschetste causale relaties te onderbouwen.

Doelgroep

- Ministerie van LNV
- College voor de Toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb)

Projectdoelstelling

Het rapport van Buijs en Samwel-Manting (2019) bevat een aantal gegevens waarvan een nadere analyse mogelijk tot extra inzichten leidt. De projectdoelstelling behelst een nadere analyse van gemeten concentraties stoffen in mest om aan te tonen of deze een risico vormen voor mest- en bodemleven en zo ja een mogelijke oorzaak zijn van de afname van weidevogels.

- Stap 1. Vormen de gemeten concentraties een risico voor mest- en bodemleven?
- Stap 2. Welke routes spelen er een rol naar mest en bodem?

Uitvoering

Werkwijze (Aanpak en tijdpad)

Vorgesteld wordt een stapsgewijze aanpak.

Stap 1. Vormen de gemeten concentraties een risico voor mest- en bodemleven?

Deze vraag zal allereerst worden beantwoord op basis van een nadere analyse van de gegevens in het rapport, i.e. toetsing van de aangetroffen concentraties aan de hand van beschikbare ecotoxicologische waarden voor bodem- en mestorganismen. Daarbij zal eerst duidelijk moeten worden of de betrouwbaarheid van de laboratoriumanalyses voldoende is omdat er tijdens het onderzoek met niet gecertificeerde analysemethoden voor de bestrijdingsmiddelen is gewerkt. Indien de chemische analyses van onvoldoende kwaliteit zijn valt de basis onder een groot deel van het onderzoek weg. Er zal daarvoor contact worden gezocht met de schrijvers van het rapport en het verantwoordelijke laboratorium. Stap 1 bestaat verder uit het zoeken van toxiciteitsgegevens voor relevante testorganismen (bodem en mest) in databases en de literatuur. Naast toetsing van de door Buijs en Manting (2019) gerapporteerde concentraties aan beschikbare ecotox-waarden zal er een toetsing worden gedaan van de toxiciteit van het mengsel van stoffen m.b.v. de zogenaamde Toxic Unit approach. Dit houdt in dat de concentraties van de gemeten middelen worden gecorrigeerd voor toxiciteit. Hierna mag men ze optellen om de combinatiewerking te bepalen.

Opmerking: deze stap is sterk afhankelijk van de beschikbare gegevens en literatuur; het is nog niet aan te geven hoe goed dekkend de gevonden gegevens zullen zijn voor alle stoffen genoemd in het rapport.

Stap 2. Welke routes spelen er een rol naar mest en bodem?

2a. Inventarisatie routes

Hoewel uit Stap 1 kan blijken dat gevonden concentraties geen risico vormen voor mestinsecten en bodemleven wil LNV toch graag de routes van de gevonden stoffen in beeld brengen en de aannemelijkheid van de routes duiden. De gemeten stoffen in de mest kunnen namelijk afkomstig zijn van gewasbeschermingsmiddelen, biociden en diergeneesmiddelen. Mogelijke bronnen zijn residuen in krachtvoer en residuen in het stro (bijv. bij potstalmest). Een nadere analyse van de mogelijke bronnen en routes van de aangetroffen stoffen zal inzicht geven in de aannemelijkheid van de bijdrage in de gevonden concentraties ervan. De mate waarin dat zal kunnen hangt af van de beschikbare (openbare) gegevens. Bijvoorbeeld van diergeneesmiddelen is bekend dat gegevens uit toelatingsdossiers lastig te krijgen zijn.

2b. Aanvullende vragen (optioneel, afhankelijk van 1 en 2a)

Projectplan 2019 en 2020

Mogelijk leiden Stap 1 en 2a tot nadere vragen aan WUR die met een beperkte inspanning kunnen worden beantwoord. Voor LNV is het van belang of en in welk wettelijk kader er mogelijk een interventie moet worden gedaan. Voor het Ctgb is het van belang of er een aanpassing moet worden gedaan in het toetsingskader van de toelating van gewasbeschermingsmiddelen/biociden.

Met het oog op een duidelijke boodschap richting de Tweede Kamer kan een nadere studie naar mogelijke aanpassingen in overleg met LNV worden uitgevoerd.

Ctgb zal zo mogelijk een bijdrage leveren bij de uitvoering van deze stappen, bijvoorbeeld door het actief leveren van de bij Ctgb beschikbare (toegankelijke) registratie informatie.

Deelnemende instelling(en) en partner(s) buiten Wageningen Research

- Wageningen Environmental Research (inhoudelijke analyse)
- RIKILT (check op analytische methoden)
- Ctgb (bijdrage door aanleveren gegevens)

Projectresultaat (beschrijvend) en producten (korte opsomming)

- Stap 1: nadere onderbouwing of het wel of niet aannemelijk is dat de gemeten concentraties risicogrenzen overschrijden en er minder voedsel/insecten zou zijn voor weidevogels.
- Stap 2a: mogelijke routes en bronnen in beeld gebracht en geduid.
- Stap 2b (optioneel): nadere analyses naar aanleiding van stap 1 en 2a.

De oplevering is gepland op 30 april 2020. Dit is inclusief de optionele Stap 2b. Stap 1 en 2a kunnen waarschijnlijk rond 31 maart 2020 worden opgeleverd.

Notitie voor Ministerie van LNV die kan worden gepubliceerd bij brief aan Tweede Kamer, analoog aan de eerder geschreven evaluatie van het rapport van Buijs en Samwel-Mantingh door WENR.

Kennisverspreiding (Communicatie en doorwerking naar doelgroep(en))

Resultaten te gebruiken voor informeren Tweede Kamer.

Projectorganisatie

Teamleden Wageningen University & Research

Naam	Instituut	Rol	E-mail
10.2.e	Wageningen Environmental Research	Projectleider, uitvoering	10.2.e@wur.nl
	Wageningen Environmental Research	Uitvoering	10.2.e@wur.nl
	Wageningen Environmental Research	Check analyses	10.2.e@wur.nl

Externe teamleden

Naam	Organisatie	Rol	E-mail	Mobiel tel.nr.	Tel.nr.
10.2.e	Min LNV PAV	LNV Contactpersoon	10.2.e@minlnv.nl	10.2.e	

Projectplan 2019 en 2020

10.2.e

Min LNV
SK&I

Contactpersoon
LNV directie
ANK

10.2.e @minInv.nl

10.2.e

Begroting

Totaal projectbegroting 2019 en 2020:

Excl. BTW: € 60.000

Incl. BTW: € 72.600

Projectbegroting 2019

Excl. BTW: € 4.360

Incl. BTW (21 %): € 5.276

Toelichting (excl. BTW)

- Stap 1: k€30
- Stap 2a: k€20
- Stap 2b: k€10

Begroting detail 2019(excl. BTW)

Titel	Instituut	Ontvanger	Onderzoekstijd	Specifiek
KD-2019-077 Risico gewasbeschermingsmiddelen in mest	Wageningen Environmental Research	10.2.e	€4.200: 40 uur schaal 10/11 à € 105	€160: Reiskosten: € 30 Themacoördinatie € 130

Projectbegroting 2020

Excl. BTW: € 55.640

Incl. BTW (21 %): € 67.324

Begroting detail (excl. BTW)

Titel	Instituut	Ontvanger	Onderzoekstijd	Specifiek
KD-2019-077 Risico gewasbeschermingsmiddelen in mest	Wageningen Environmental Research	10.2.e	€53.760: 512 uur schaal 10/11 à € 105	€1.880: Reiskosten: € 210 Themacoördinatie: € 1.670